



Mikuláš Bröder (* 1928)

Veľmi emotívny a neľahkými udalosťami nabitý príbeh. To je príbeh židovského chlapca, ktorému nacisti v Kremničke spolu s ostatnými Slováckmi zavraždili rodičov a ktorý zažil pogrom aj po vojne. Príbeh odvahy a hrdinstva mladého partizána, ktorý prešiel ešte ako dieťa koncentračným táborom v Novákoch a neskôr sa pridal k partizánom, ktorí oslobodzovali časť územia Slovenska. Príbeh mladého budovateľa novovzniknutého štátu Izrael a nositeľa mnohých vyznamenaní. Príbeh zachytáva mnoho tém, ako vojna, antisemitizmus, holokaust, SNP, II. svetová vojna, totalita, emigrácia, ľudské práva a mnohé ďalšie. Taký je príbeh Mikuláša Brödera, ktorý Vám ponúkame ako inšpiráciu pre prácu so žiakmi. Veríme, že v ňom nájdete možnosti, ako so stále aktuálnymi témami pracovať a zároveň posilňovať citlivosť a vnímavosť k otázkam, ktoré vo verejnom priestore neustále riešime.

S celým jeho príbehom sa môžete oboznámiť tu:

 príbeh

 podcast

Aktivita 1

Práca s príbehom – tvorivé písanie

Téma:

príbehy 20. storočia, SNP, II. svetová vojna, holokaust, domov, emigrácia, pogrom, antisemitizmus, totalita a ľudské práva, oral history, kritické myslenie

Ciel:

poznávať „malé dejiny“ prostredníctvom príbehov, rozvíjať kritické myslenie, priblížiť dejiny prostredníctvom vlastnej aktivity, spoznať obdobie totality a odhaľovať jej negatívne stránky, rozvíjať schopnosť pracovať s textom, formovať hodnoty a postoje

Pomôcky:

príbeh pamätníka, internet, počítače, rôzne informačné zdroje, fotografie, dátové úložisko, dataprojektor/interaktívna tabuľa

Postup

- Na úvod so žiakmi diskutujeme: Čo si predstavuješ pod slovom domov? Vyjadrí niekoľkými slovami základnú charakteristiku domova. Čo pre teba symbolizuje vlasť? Aké pocity máš, keď na dlhšie odchádzaš z domu, a aké, keď sa vraciaš domov? Sformuluj tieto pocity. Čítaš alebo počúvaš správy? Ako často? V akých médiách? Podľa čoho si vyberáš čo a kde? Myslíš si, že naše správy sú objektívne? Stretol/stretla si sa aj s neobjektívnymi? Kedy, kde?
- Vopred zabezpečíme, aby mala každá skupina prístup k počítaču, tabletu a internetu
- Žiakov rozdelíme do 5 skupín podľa pravidla, ktoré si po dohode zvolíme (rozpočítaním, vlastným výberom detí, molekuly, čísla, farby, rady – podľa ročných období, podľa dátumov narodenia, výšky,...).
- Každéj skupine rozdáme nakopírovaný príbeh pamätníka s odkazom na príbeh v databáze.
- Následne im dáme pokyn, aby sa podrobne oboznámili s príbehom pamätníka v podcaste alebo v textovom príbehu.
- Každá skupina si po vzájomnej dohode vyberie časť príbehu, ktorá ich najviac zaujala,

I. ČASŤ:

- žiakov vyzveme, aby si zo svojej časti textu vybrali pojmy, ktoré boli pre nich najťažšie, neznáme
- zadáme im úlohu, aby vyhľadali ich význam v dostupných zdrojoch
- upozorníme ich, že môžu nájsť tak pravdivé, objektívne vysvetlenia, ako aj dezinformácie, fake news, nepravdivé i zavádzajúce informácie. Poveríme ich teda úlohou, aby si overili tieto informácie a vytriedili z nich pravdivé tvrdenia
- po splnení skupinovej úlohy každá skupina prezentuje svoje zistenia, oboznamuje ostatných s pojmami a ich významom

II. ČASŤ:

- v ďalšej časti využijeme metódu tvorivého písania
- vyberieme z príbehu časť, ktorá sa venuje obdobiu počas II. svetovej vojny
- vyzveme žiakov, aby si opäť prečítali túto časť a napísali k danému vybranému obdobiu zo života pamätníka dobový novinový článok a vytvorili k nemu aj názov, ktorý by upútal čitateľa
- každej skupine zadáme inú úlohu tak, aby o tom skupiny navzájom nevedeli
 - **skupina 1** – novinový článok do časopisu Slováčok alebo Gardista
 - **skupina 2** – novinový článok do odbojárskeho časopisu, ktorý podáva objektívnu správu o postupe partizánov
 - **skupina 3** – novinový článok, ktorý slúži propagandistickým účelom Slovenskej ľudáckej republiky
 - **skupina 4** – novinový článok objektívny, pravdivý, vypovedajúci o hrôzach vojny
 - **skupina 5** – novinový článok, správu o vyhľadení Židov, pogromoch
- po splnení úlohy texty novinových článkov vyzbierame na dátové úložisko
- premietame na plátno alebo interaktívnu tabuľu a jednotlivé skupiny prezentujú výsledky práce, pričom nevyzradia svoje zadania. Ostatní, poslucháči sa pokúšajú zistiť, pre akú cieľovú skupinu čitateľov bol určený. Žiaci zdôvodňujú svoje zistenia, znaky, podľa ktorých identifikovali cieľ článkov. Pýtame sa ich napríklad: Kto je autorom textu? Kedy žil autor textu? Informuje nás autor ako očitý svedok? O čom rozpráva text? Sleduje autor nejaký zámer? V ktorých častiach textu uvádza autor fakty a kedy autor hodnotí? Je autor nestranný, snaží sa byť objektívny, alebo je zaujatý? Do akej miery je text vierohodný?
- V záverečnej časti diskutujeme o tom, ktoré historické pojmy mohli získať z textu, ktoré slová, mená alebo pojmy boli pre nich v texte neznáme, čo zistili z textu príbehu pamätníka, aké nové fakty a informácie sa dozvedeli? Vedeť ich takto nielen k rozvoju myslenia, poznania, slovnej zásoby, čitateľskej gramotnosti, ale aj k rozvíjaniu kritického myslenia
- Na záver sa pýtame na posolstvo, ktoré pre nich z príbehu vyplýva. Požiadame ich, aby ho jednotlivo alebo v skupine formulovali. Formulujeme hodnotový potenciál žiakov.
- Poukazujeme na význam udržania mieru pre ľudstvo a hrôzy, ktoré prináša akýkoľvek vojnový konflikt. Vyzdvihujeme význam ľudských práv a slobôd, demokracie a ich dodržiavania, rešpektovania a ochrany. Pripomenieme, že len tieto hodnoty nám môžu zabezpečiť mierové spolunažívanie v spoločnosti i vo svete.

Aktivita 2

Kvíz

Téma:

príbehy 20. storočia, SNP, II. svetová vojna, holokaust, domov, emigrácia, pogrom, antisemitizmus, totalita a ľudské práva, oral history, kritické myslenie

Ciel:

poznávať dejiny prostredníctvom vlastnej aktivity, rozvíjať schopnosť pracovať s textom, rozvíjať pojmový aparát, rozvíjať medzipredmetové vzťahy

Pomôcky:

príbeh pamätníka, internet, počítače, rôzne informačné zdroje, fotografie, dataprojektor/interaktívna tabuľa

Postup

- žiaci sa podrobne oboznámia s textom príbehu spôsobom, ktorý je pre ich najpríťažlivejší a najlepšie uchopiteľný (čítanie, počúvanie podcastu, čítanie učiteľom, etapovité čítanie žiakmi, vyhľadanie dostupných informácií o pamätníkovi z rôznych zdrojov)
- zadáme žiakom úlohu vytvoriť k príbehu pamätníka kvíz pre svojich spolužiakov. Môžeme im dať na výber vypracovať text samostatne alebo v skupinách
- upozorníme ich, aby z textu vyberali len tie najdôležitejšie informácie. Zároveň ich varujeme pred prílišným zjednodušením úloh alebo naopak prílišnou náročnosťou kvízu.
- kvíz žiaci zadajú spolužiakom na niektorej z nasledujúcich vyučovacích hodín a spoločne vyhodnocujú správnosť riešenia
- na záver diskutujeme o tom, ako sa im pracovalo, čo im to prinieslo, čo nové sa naučili, akú novú zručnosť získali, ako efektívne bolo spoznať príbeh prostredníctvom práce s textom a vypracovania kvízu, čo sa im javilo najťažšie na aktivite?
- poukazujeme na hrdinstvo a odvahu pamätníka, na neochvejnosť, s ktorou pristupoval k životu a na inšpiráciu, nádej a svetlo, ktoré svojím príbehom môže vnieť do našich životov.